

Gevechtinlichtingen

Officieren Sectie G2-1KL

Voor wat betreft de inlichtingensector zullen slechts enkele facetten, die min of meer buiten het algemeen bekende terrein van de inlichtingenwerkzaamheden vallen, worden aangestipt.

De stroom van inlichtingen naar het Legerkorps komt in vredestijd (en in tijden van spanning) van twee belangrijke zijden, nl. van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten en van de Commandant van de noordelijke legergroep. Het feit, dat de NAVO-strijdkrachten geen eigen inlichtingendienst bezitten en afhankelijk zijn van de nationale inlichtingendiensten, beperkt de mogelijkheden van de geallieerde staven. De inlichtingendiensten zijn, evenals zulks geldt voor logistieke diensten, een nationale verantwoordelijkheid. Dat gegevens en inlichtingen van nationale inlichtingendiensten niet zonder meer aan NAVO-organen worden doorgegeven, compliceert de normale gang van zaken van inlichtingenverwerking. Gelukkig valt deze complicerende omstandigheid in oorlogstijd onmiddellijk weg. Is derhalve, zoals uit het vorenstaande kan worden geconcludeerd, in vredestijd de nationale bron belangrijker, in oorlogstijd wordt het accent onmiddellijk verlegd naar het hogere echelon in de gezamenlijke uitvoering van de operationele taak, waarbij dan ook de eigen verzamelorganen in werking treden.

Een volgend belangrijk facet is de sinds enkele jaren gewijzigde opzet bij commandopostoefeningen. Werd voorheen namelijk de „higher-control-staff” veelal gerekruteerd uit het personeel van de inlichtingensectie zelf, thans wordt de bezetting gevormd door inlichtingenpersoneel van buiten, bv. door de Commandant van de Militaire-Inlichtingen-Dienstcompagnie met enig personeel van zijn compagnie, zoals o.a. een slagordeploeg. Op deze wijze wordt bereikt, dat niet alleen het gehalte van het inlichtingen spel verzekerd is, doch tevens dat de inlichtingensectie in haar organieke samenstelling en bezetting wordt geoefend en dat de Midcie-militairen eveneens hun specialisme kunnen scherpen. Het zonder enige voorkennis, in welke vorm dan ook, moeten werken, bevordert op uitzonderlijke wijze de onderlinge G2/G3-samenwerking, die essentieel is voor de goede en efficiënte functionering van de staf.

Behalve de gebruikelijke inlichtingen oefeningen op alle niveaus wordt de interne communicatie op inlichtingengebied op uitzonderlijke wijze bevorderd door de instelling van de zg. legerkorps-inlichtingeninformatiedag. Op die dag wordt het volledige inlichtingenpersoneel tot en met de rang van sergeant 1e klasse geïnformeerd omtrent een aantal actuele of om andere redenen van belang zijnde facetten van de inlichtingenbranche. Ook inbreng van lager niveau vindt plaats. Dat het onderling vertrouwen door het hernieuwde contact en een vrije gedachtenwisseling aanzienlijk wordt bevorderd, behoeft nauwelijks betoog.

Interessant, en voor velen wellicht verrassend, zijn de mogelijkheden met betrekking tot bestudering van open bronnen. Het zal voor velen min of meer een openbaring zijn dat, zij het niet in zulk een openhartige vorm als in de Legerkoerier, de open Russische publikaties (dagbladen, tijdschriften e.d.) vele mogelijkheden bieden tot nadere informatie omtrent het Russische leger en de slagorde hiervan. De belangrijkste barrière hierbij is eenvoudigweg de taal, doch is die eenmaal genomen, dan zijn enkele zwakke punten in het veiligheidssysteem van onze potentiële tegenstander goed te benutten. Daar bij een eventueel toekomstig conflict de snelheid van optreden een grotere rol zal gaan spelen dan ooit tevoren, dienen ook de inlichtingenverwerving en -verwerking maximaal te worden versneld. Gezien de altijd schaarse middelen voor gevechtseveldbewaking en doelopsporing is en blijft de krijgsgevangene een van de belangrijkste bronnen van inlichtingen, zo niet de belangrijkste. Het is in dat geval uiteraard wel een gebiedende eis, dat deze bron op de meest snelle wijze wordt aangeboord en zijn gegevens spuit. Op de wijze, waarop versnelling kan worden bereikt, alsmede hoe de stroom van gegevens centraal wordt verwerkt door o.m. de JSIU ter informatie van de Sectie G2 van het Legerkorps, zal hieronder kort worden ingegaan.

Plannen met betrekking tot ondervraging en afvoer van krijgsgevangenen

De snelheid in het huidige tactische optreden is

vereist om de grotere gebieden van verantwoordelijkheid te kunnen beheersen; het overeenkomstige vijandelijke optreden dwingt hiertoe en derhalve zijn snelle concentratie en verspreiding, in het algemeen snelle reacties, onontbeerlijk.

Het is duidelijk, dat de grotere snelheid van tactisch optreden gepaard moet gaan met een snellere besluitvorming en bevelvoering. Voor een goede besluitvorming zijn de door de inlichtingenofficier te verschaffen inlichtingen onontbeerlijk; inlichtingen die *snel* ter beschikking moeten komen, daar zij anders verouderd zijn en te laat komen om nog als bouwstenen voor de besluitvorming te kunnen dienen.

Het is deze snelle veroudering van inlichtingen, die nader dient te worden beschouwd, met name v.w.b. de inlichtingen van onmiddellijk tactisch nut voor de lagere commandant, die uit de krijgsgevangenen kunnen worden geput.

De afvoer van krijgsgevangenen naar achteren, de ondervraging aldaar en de doorgifte van gegevens naar beneden/voren, zoals tot op heden gebruikelijk, voldoen niet aan de bovengeschetste eisen van snelheid.

Dit artikel is een poging te komen tot verbetering van het bestaande systeem, met name op versnelling daarvan, ter voorkoming van voortijdige veroudering van de beschikbaar komende inlichtingen.

Wil men deze snelheid zo hoog mogelijk opvoeren, dan moet ten minste worden voldaan aan twee principes:

1. ondervraging zover mogelijk naar voren (bataljonsniveau!);
2. afvoer en bewaking van krijgsgevangenen onder centrale leiding en uitvoering.

Met deze twee principes als uitgangspunt is het mogelijk een „snelle” systeem op te zetten. Een mogelijke oplossing vindt de lezer in afb. 1. Bij een nadere beschouwing van dit schema valt op te maken dat:

1. de eskadrons Kon. Marechaussee deze taak, bij alle andere werkzaamheden, alleen dan kunnen uitvoeren, indien zij beschikken over een extra (mobilisabel) peloton met transportmiddelen (vrachtauto's 3 t);
2. de 101 Midcie alleen dan een ondervraagcentrum op legerkorpsniveau kan inrichten én de bataljons een ondervraagploeg ter beschikking stellen, indien zij wordt versterkt met 10 (mobilisabele) ondervraagploegen;
3. indien dit alles zou kunnen worden gerealiseerd, de snelheid van het ter beschikking ko-

men van inlichtingen aanzienlijk groter wordt dan thans.

Mogelijk zou, door de aanwezigheid van een ondervraagploeg bij het bataljon, bovendien nog kunnen worden bereikt, dat de afvoer naar de ondervraagploeg zeer snel geschiedt, ten einde de inlichtingen van direct tactisch belang zo snel mogelijk ter beschikking te krijgen. De aanwezigheid van deze „Quick-inlichtingen”-leverancier zou de thans veel voorkomende opvatting bij de gevechtseenheden, van: de krijgsgevangene is een blok aan het been, kunnen wijzigen in die van een fel begeerde inlichtingenbron.

Bij een centrale afvoer vanaf het bataljonsniveau zou de registratie van de krijgsgevangene ook in handen kunnen worden gegeven van de afvoerende instantie, waarmee dan een vereenvoudigde registratie zou kunnen worden geïntroduceerd.

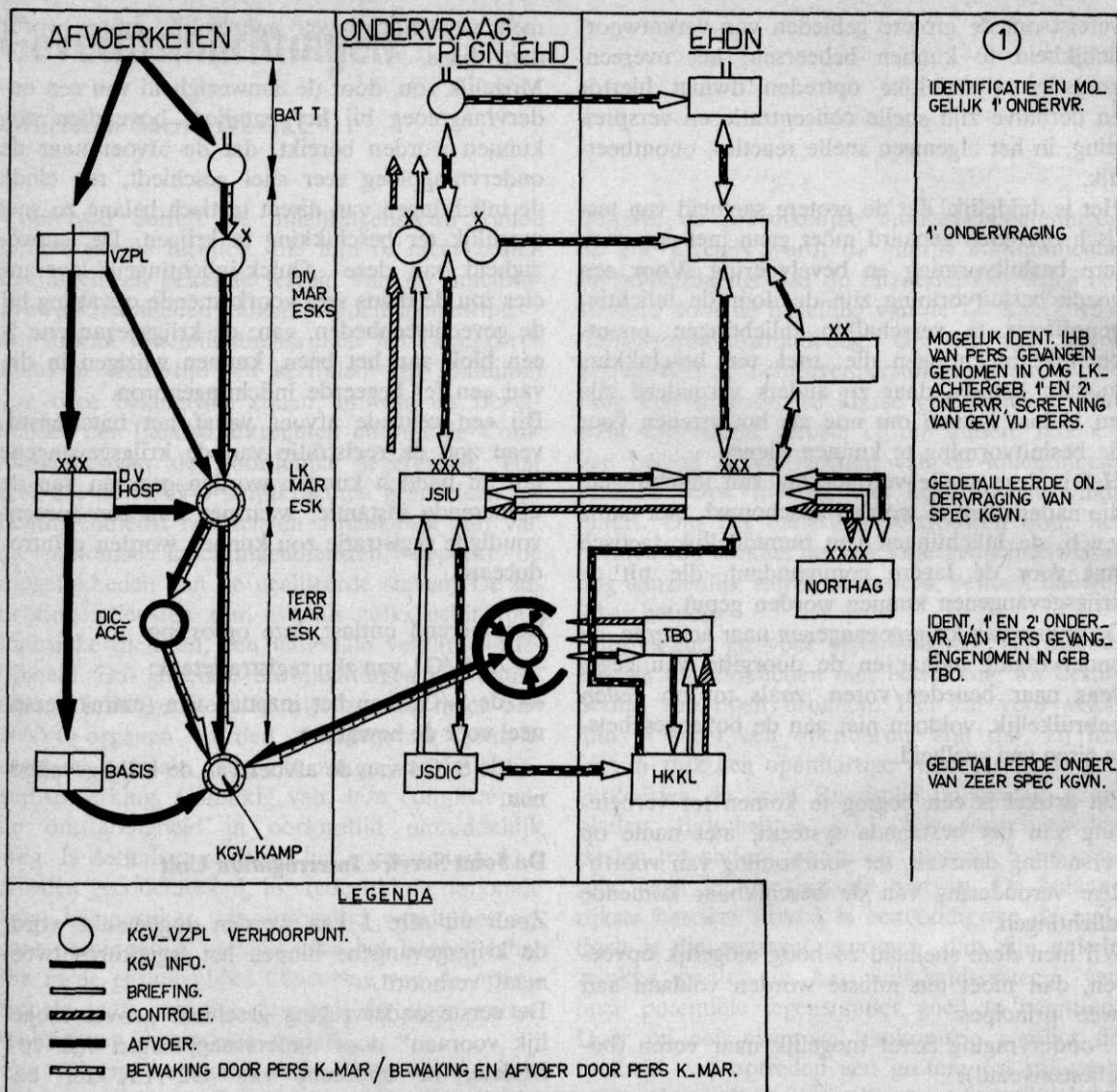
Resumerend ontlast deze oplossing:

- de S/G1 van zijn registratietaak;
- de S/G3 van het inzetten van (extra) personeel voor de bewaking;
- de S/G4 van de afvoer van de krijgsgevangenen.

De Joint Service Interrogation Unit

Zoals uit afb. 1 kan worden opgemaakt wordt de krijgsgevangene binnen het legerkorps tweemaal verhoord.

De eerste ondervraging geschiedt „zover mogelijk vooraan” door ondervraagploegen van 101 Midcie, in opdracht van G2-1LK ter beschikking gesteld van de divisies. De divisie-G2 zal deze ploegen doorzenden naar de brigade-S2, die hen zal inzetten bij die bataljons waar de mogelijkheden voor het maken van krijgsgevangenen het grootst zijn. Een dergelijke ondervraagploeg — bestaande uit twee officieren en een chauffeur met jeep — werkt onder leiding van de S2 van de eenheid, waarbij zij is ingedeeld, en richt haar ondervragingen ook geheel op de wensen en kernvragen van die S2 en van de commandant. Dientengevolge zal deze eerste ondervraging ook alleen op de onderwerpen zijn gericht, die voor de betrokken eenheid van direct belang zijn, en derhalve beperkt naar tijd en plaats. Een ondervraagploeg rapporteert niet aan andere instanties dan aan die waarbij zij is ingedeeld. Eén van de voorwaarden voor het met succes kunnen werken door de ondervraagploeg is, dat de eenheden (cien) in voorste lijn

Afb. 1

hun gevangenen *snel* afvoeren naar een door de S2 aangewezen verzamelpunt. Het is bekend, dat dit voor de compagniescommandanten in die fase van het gevecht een moeilijke taak is, maar zij moeten ook weten dat een krijgsgevangene, juist in die fase verhoord, een kostbare inlichtingbron kan zijn, waarvan de resultaten de compagnie en het bataljon onmiddellijk en rechtstreeks ten goede komen. Men bedenke voorts wel, dat de ondervraagploeg als gevolg van haar samenstelling niet in staat is tot bewaking, afvoer, ontwapening, geneeskundige verzorging, enz.

De tweede ondervraging wordt uitgevoerd in het legerkorpsachtergebied, waar de krijgsgevangenen worden verzameld in de door legerkorpsmarechaussee beheerde en bewaakte krijgsgevangene-

nenverzamelplaats. In de directe omgeving van deze „kooi” richt 101 Midcie de JSIU (Joint Service Interrogation Unit) in. In deze JSIU werkt een aantal ondervraagploegen van vrijwel dezelfde samenstelling als die bij de bataljons werkzaam zijn. Enkele ondervragers behoren tot de Koninklijke Luchtmacht, waarmee de status van „joint service” is verkregen. Vrijwel alle krijgsgevangenen hebben tevoren een eerste ondervraging ondergaan, hetzij bij bataljons, hetzij bij eenheden elders in het legerkorpsvak, hetzij — als gewonde — in een militair hospitaal of verbandplaats. Uiteraard richt deze tweede ondervraging zich niet meer op details van zeer tijdelijk of plaatselijk belang, maar meer op zaken die — zowel in tijd als in ruimte — een groter terrein beslaan, en vooral op de kernvragen van

de legerkorpscommandant. Natuurlijk zullen vele krijgsgevangenen hier een onvoldoende bron blijken te zijn en zullen bepaalde categorieën gevangenen, zoals generaals, sectiehoofden van hogere staven, inlichtingenpersoneel enz., met méér zorg aan de tand worden gevoeld. Om dit alles goed te coördineren staan C-JSIU (een (mob) kapitein uit de staf van 101 Midcie) nog vele andere specialistenploegen van deze compagnie ter beschikking: slagorde-, vertaal-, documentenonderzoek- en geluidopnameploegen; ook geven de vragenlijsten, opgesteld door de technische inlichtingenploegen van 101 Midcie, richting aan de verhoren.

Naast de JSIU kan door HQ-AFCENT een AIC-DU (Allied Interrogation and Captured Documents Unit) worden geplaatst, die is belast met de selectie van speciale krijgsgevangenen en documenten met het oog op CINCENTS kernvragen. Tenslotte is een laatste ondervraging — doch slechts van zeer speciale gevangenen en uitsluitend met het oog op „long-term intelligen-

ce” — mogelijk bij DIDACE (Detailed Interrogation Centre, Allied Command Europe), een eenheid op SHAPE-niveau.

Uiteindelijk komen alle door Nederlandse troepen gemaakte krijgsgevangenen terecht in Nederlandse territoriale krijgsgevangenenkampen, want, zoals de regel luidt: krijgsgevangenen blijven „eigendom” van de natie die hen gevangen neemt. En ook hier eindigt de ondervraging nog niet . . .

Zonder op details van de ondervraagtechniek in te gaan, blijkt uit het voorgaande wel, dat ondervraging — mede door de beheersing van de Russische taal — uitsluitend een taak is voor de specialisten van de 101 Midcie, zowel in voorste lijn als in de JSIU; de resultaten zijn evenwel sterk afhankelijk van anderen: namelijk van hen die een snelle produktie van bronnen i.c. krijgsgevangenen moeten verzekeren. Het ondervragingspersoneel dient goed geoefend te zijn.

AANWIJZINGEN VOOR MEDEWERKERS

Wij verzoeken u om uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van ten minste 3 cm, met dubbele regelafstand en voorzien van uw naam, adres en evt. gironummer. Bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen” echter in duplo in te zenden.

Bij het opgeven van geraadpleegde literatuur dienen de respectieve verwijzingen als volgt te worden opgesteld: bij boeken: Auteur - titel. Uitgever, plaats, jaar, blz.; bij tijdschriften: Auteur - naam tijdschrift. Jaargang, jaar, nummer, blz.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze

illustraties tussen die tekst moeten worden opgenomen. Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oost-indische inkt en op teken- of calqueerpapier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot worden getekend, dat zij na verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog ten minste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 15 cm breedte.

Toevoeging van schetsen en afbeeldingen, respectievelijk foto's, verhoogt de aantrekkelijkheid van uw artikelen ten zeerste, vooral indien zij origineel zijn.